

WOJEWODA MAZOWIECKI

WPS-IX.431.2.24.2018.JS

Warszawa, 29 listopada 2018 r.

**Pani
Magdalena Paprocka
Kierownik
Gminnego Ośrodka
Pomocy Społecznej
w Olszance**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. *o wojewodzie i administracji rządowej w województwie* (Dz. U. z 2017 r., poz. 2234) w związku z art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. *o kontroli w administracji rządowej* (Dz. U. Nr 185, poz. 1092), kontrolerzy w składzie: Joanna Stepczuk – starszy inspektor wojewódzki oraz Wiesława Cybulska – starszy inspektor wojewódzki, przeprowadzili w dniach 12-14 września 2018 roku kontrolę problemową w trybie zwykłym w kierowanym przez Panią Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Olszance.

Przedmiot kontroli obejmował sposób organizacji oraz realizacji przez gminę zadań zleconych z zakresu administracji rządowej wynikających z ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 roku *o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów* (Dz. U. z 2017 r., poz. 2092), zwanej dalej ustawą, w przedmiocie ustalania uprawnień do zasiłku dla opiekunów.

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2017 r. do dnia rozpoczęcia kontroli.

Niniejszym przekazuję Pani wystąpienie pokontrolne.

Za okres objęty kontrolą Wojewoda Mazowiecki **pozytywnie** ocenił działania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Olszance podjęte w zakresie sposobu organizacji zadania, natomiast **pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości** ocenił działania podjęte w sprawie ustalania uprawnień do zasiłków dla opiekunów.

1. Organizacja realizacji zadania.

Kierownikiem jednostki kontrolowanej jest Pani Magdalena Paprocka pełniąca funkcję kierownika Ośrodka od 2012 roku na czas nieokreślony, w pełnym wymiarze czasu pracy. Ustawowe zadania realizuje Pani na podstawie upoważnienia Wójta Gminy do prowadzenia postępowań oraz do wydawania decyzji w sprawach o zasiłki dla opiekunów, udzielonego

Zarządzeniem Wójta Gminy Nr 25/14 z dnia 12 sierpnia 2014. roku. W strukturze organizacyjnej Ośrodka wyodrębniono stanowisko do spraw świadczeń rodzinnych zgodnie z przepisami art. 20 ust. 4 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1952 z późn. zm.). Pracownik merytoryczny realizujący kontrolowane zagadnienia – Pani Wiesława Stefaniuk – referent do spraw świadczeń rodzinnych zatrudniona od 1992 r. w wymiarze ½ etatu posiada Upoważnienie Nr 5/2014 z dnia 12 sierpnia 2014 roku Wójta Gminy Olszanka do prowadzenia postępowania w sprawach o ustalenie i wypłatę zasiłków dla opiekunów. Pracownik zatrudniony na tym stanowisku posiada aktualny zakres czynności, w którym określono realizację kontrolowanych zadań. Powyższe upoważnienia zgodne są z przepisami art. 20 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych w związku z art. 10 ust. 1 ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów.

Pani Wiesława Stefaniuk w Ośrodku zatrudniona jest na ½ etatu jako główny księgowy i zajmuje się obsługą finansowo-księgową.

Realizacja zadań z zakresu ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Olszance określone zostały w regulaminie organizacyjnym wprowadzonym zarządzeniem Nr 1/2013 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Olszance z dnia 29 sierpnia 2013 roku. W regulaminie w § 3 pkt 6 wyodrębniono stanowisko referenta ds. świadczeń rodzinnych, natomiast zadania na tym stanowisku określono w § 22 regulaminu.

2. Ustalanie uprawnień do zasiłku dla opiekuna.

W trakcie kontroli analizie poddano akta czterech spraw (100%) z okresu podlegającego kontroli, zakończonych wydaniem decyzji administracyjnych.¹

Jednostka kontrolowana, zgodnie z art. 8 ustawy, pismem z dnia 15.05.2014 r. poinformowała wszystkich świadczeniobiorców, którym wypłacała świadczenie pielęgnacyjne do dnia 30 czerwca 2013 roku, a której decyzja o przyznaniu tego świadczenia wygasła z mocy prawa z dniem 1 lipca 2013 roku, o możliwości złożenia wniosku o przyznanie zasiłku dla opiekuna oraz o warunkach nabywania do niego prawa. Powyższe informacje zostały doręczone stronom, co było potwierdzone własnoręcznym podpisem z datą na dokumentach pozostających w aktach sprawy. Jak wynika z akt sprawy poddanych kontroli wnioskodawcy we wszystkich sprawach składali dwa wnioski o ustalenie prawa do zasiłku dla opiekuna w związku z opieką nad matką niepełnosprawną w stopniu znacznym. Wniosek pierwszy o ustalenie prawa do zasiłku dla opiekuna obejmował okres od 01.07.2013 r. do 14.05.2014 r., natomiast wniosek drugi obejmował okres od 15.05.2014 r. Na podstawie tych dwóch wniosków były wydawane dwie odrębne decyzje. Złożone wnioski zawierały datę potwierdzającą wpływ dokumentu do jednostki kontrolowanej. Wszystkie wnioski złożone były w terminie określonym w art. 5 ust. 1 ustawy. Treść wniosku zawierała niezbędne oświadczenia, pod którymi podpisywał się wnioskodawca m. in. że nie podejmował lub rezygnował

¹ GOPS.8252.ŚP.ZDO.272.44.2.2017 z dnia 16.01.2017 r., GOPS.8252.ŚP.ZDO.272.44.2014 z dnia 02.07.2014 r., GOPS.8252.ŚP.ZDO.272.43.2014 z dnia 02.07.2014 r., GOPS.8252.ŚP.ZDO.194.40.2014 z dnia 02.07.2014 r., GOPS.8252.ŚP.ZDO.194.41.2014 z dnia 02.07.2014 r., GOPS.8252.ŚP.ZDO.177.51.2014 z dnia 02.07.2014 r., GOPS.8252.ŚP.ZDO.177.52.2014 z dnia 02.07.2014 r., GOPS.8252.ZDO.36.66.2.2018 z dnia 16.01.2018 r., GOPS.8252.ŚP.ZDO.36.66.2014 z dnia 09.09.2014 r., GOPS.8252.ŚP.ZDO.36.42.2014 z dnia 02.07.2014 r.,

z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą ..., nie ma ustalonego prawa do emerytury, renty, renty socjalnej, renty rodzinnej, zasiłku stałego, będąc rolnikiem zaprzestał prowadzenia gospodarstwa rolnego, nie posiada orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności itp. Do wniosków dołączane były orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności matki.

Badana dokumentacja zawierała rodzinny wywiad środowiskowy przeprowadzony w miejscu sprawowania opieki nad osobą niepełnosprawną. W kontrolowanym okresie w trzech sprawach, w których organem właściwym był GOPS w Olszance został zachowany termin przeprowadzenia aktualizacji wywiadu. Natomiast w jednej sprawie GOPS w Olszance wystąpił do kierownika gminnego ośrodka pomocy społecznej w Starej Kornicy o przeprowadzenie aktualizacji wywiadu. Wniosek o przeprowadzenie aktualizacji wywiadu został wysłany w dniu 27.07.2017 r. oraz w dniu 06.04.2018 r., co jest niezgodne z art. 7 ust. 3 ustawy. W myśl tego artykułu Ośrodek powinien wysłać wniosek o przeprowadzenie aktualizacji wywiadu w styczniu 2017 r. oraz w styczniu 2018 r. Zgodnie z cyt. przepisem „aktualizację wywiadu przeprowadza się co 6 miesięcy, jeżeli do końca okresu, na który zostało ustalone prawo do zasiłku dla opiekuna, pozostało więcej niż 3 miesiące, oraz w sytuacji gdy zaistnieje wątpliwość co do faktu sprawowania opieki przez osobę pobierającą zasiłek dla opiekuna. Organ, o którym mowa w art. 5 ust 1, zwraca się do kierownika ośrodka pomocy społecznej o przeprowadzenie aktualizacji wywiadu”.

We wszystkich powyższych sprawach aktualizację wywiadu uczyniono na nieodpowiednich drukach. Zastosowano druk określony wzorem wywiadu przeprowadzanego na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych – część VIII lub część IV załącznika nr 1 do rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 sierpnia 2016 roku w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego, podczas gdy powinno się zastosować część IX załącznika nr 1 do ww. rozporządzenia.

W okresie podanym kontroli wydawano po dwie decyzje przyznające zasiłek dla opiekuna. Decyzje nr GOPS.8252.ŚP.ZDO.272.43.2014 z dnia 02.07.2014 r., GOPS.8252.ŚP.ZDO.177.51.2014 z dnia 02.07.2014 r., GOPS.8252.ŚP.ZDO.194.40.2014 z dnia 02.07.2014 r., GOPS.8252.ŚP.ZDO.36.42.2014 z dnia 02.07.2014 r., dotyczyły przyznanego prawa na okres od 01.07.2013 r. do 30.04.2014 r. w wysokości 520 zł miesięcznie i jednorazowo w wysokości 242,70 zł od 01.05.2014 r. do 14.05.2014 r. wraz z należnymi odsetkami w kwocie 279, 47 zł. Natomiast decyzjami nr GOPS.8252.ŚP.ZDO.36.66.2014 r. z dnia 09.09.2014 r., GOPS.8252.ŚP.ZDO.194.41.2014 z dnia 02.07.2014 r., GOPS.8252.ŚP.ZDO.177.52.2014 z dnia 02.07.2014 r., GOPS.8252.ŚP.ZDO.272.44.2014 z dnia 02.07.2014 r., przyznano prawo do świadczenia jednorazowo w wysokości 277,30 zł za okres od 15.05.2014 r. do 31.05.2014 r. oraz od 01.06.2014 r. „bezterminowo” w wysokości 520 zł miesięcznie. W decyzjach przyznających zasiłek dla opiekuna od 01.06.2014 r. niewłaściwie został określony czas przyznania prawa do zasiłku. Zgodnie z art. 6 ust 1 ustawy „prawo do zasiłku dla opiekuna ustala się na czas nieokreślony, chyba że orzeczenie o niepełnosprawności lub orzeczenie o stopniu niepełnosprawności zostało wydane na czas określony”.

Wydano również dwie decyzje uchylające przyznanie zasiłku dla opiekuna w związku z tym, że osoba wymagająca opieki zmarła. Decyzją nr GOPS.8252.ŚP.ZDO.272.44.2.2017 z dnia

16.01.2017 r. uchylono decyzję nr GOPS.8252.ŚP.ZDO.272.44.2014 z dnia 02.07.2014 r. oraz wstrzymano wypłatę zasiłku. Natomiast decyzją nr GOPS.8252.ZDO.36.66.2.2018 z dnia 16.01.2018 r. uchylono decyzję nr GOPS.8252.ZDO.36.66.2014 r. z dnia 09.09.2014 r. oraz wstrzymano wypłatę zasiłku. W rozstrzygnięciu powyższych decyzji nie ma potrzeby wstrzymywania wypłaty jako warunku koniecznego do zaprzestania wypłaty, gdyż już samo uchycenie decyzji skutkuje wstrzymaniem wypłaty zasiłku. W obu decyzjach niewłaściwie wyliczono kwotę przysługującego zasiłku dla opiekuna. Ośrodek błędnie przyjął wyliczenie 1/30 świadczenia pielęgnacyjnego za każdy dzień tj. niezgodnie z art. 17 ust. 4 ustawy o świadczeniach rodzinnych, który stanowi, że „kwotę świadczenia pielęgnacyjnego przysługującą za niepełny miesiąc ustala się, dzieląc kwotę świadczenia przez liczbę dni kalendarzowych w tym miesiącu, a otrzymaną kwotę mnoży się przez liczbę dni kalendarzowych, za które świadczenie przysługuje. Kwotę świadczenia przysługującą za niepełny miesiąc zaokrągla się do 10 groszy w górę.” Ośrodek przy wyliczaniu zasiłków dla opiekuna za niepełny miesiąc styczeń uwzględnił 30 dni zamiast 31, w związku z powyższym w obu przypadkach nadpłacono zasiłek odpowiednio w styczniu 2017 r. oraz w styczniu 2018 r.

Sprawdzone decyzje zawierały wszystkie składniki wymienione w art. 107 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeksu postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2017 r., poz. 1257). Decyzje zawierały oznaczenie organu, datę wydania, podstawę prawną, rozstrzygnięcie, uzasadnienie faktyczne i prawne oraz pouczenie o możliwości, terminie i sposobie wniesienia odwołania. Decyzje podpisane były przez Kierownika Ośrodka posiadającego upoważnienie Wójta Gminy Olszanka. Należy zauważyć, że decyzje wydane w 2014 roku zawierały niewłaściwe oznaczenie organu administracji publicznej, natomiast decyzje wydane w 2017 roku i 2018 roku posiadały oznaczenie organu określonego w art. 3 pkt 11 ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Wszystkie sprawdzone decyzje doręczono stronie zgodnie z wymogami określonymi w art. 39 Kpa. W aktach sprawy znajdowały się dowody potwierdzające odbiór decyzji przez stronę ze wskazaniem daty doręczenia, stosownie do zapisu art. 46 § 1 Kpa. Nie mniej jednak w decyzji nr GOPS.8252.ŚP.ZDO.272.43.2014 z dnia 02.07.2014 r. zasiłkobiorca nie potwierdził daty odebrania decyzji.

We wszystkich wydanych decyzjach przyznających prawo do zasiłku dla opiekuna zawarto informację o formie wypłaty zasiłku, natomiast nie zawarto informacji o terminie wypłaty. Decyzje zawierały zapis, że zasiłki będą wypłacone zgodnie z załączonym harmonogramem, który nie był dołączony do decyzji. Pracownik realizujący kontrolowane zadanie wyjaśnił, że harmonogram wypłaty udostępniany był na żądanie strony. Analiza zatwierdzonych do wypłat list wypłat wykazała, że zasiłki dla opiekuna we wszystkich przypadkach wypłacono zgodnie z wysokością ustaloną w wydanych, w tych sprawach, decyzjach administracyjnych. Wypłaty zasiłków we wszystkich analizowanych sprawach były realizowane najpóźniej do ostatniego dnia miesiąca, za który przysługiwał zasiłek.

Badane sprawy zawierały w aktach oświadczenia osób, że posiadają odpowiedni okres ubezpieczenia emerytalnego i rentowego. Jednostka kontrolowana w trzech sprawach nie występowała do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o ustalenie okresu niezbędnego do uzyskania okresu ubezpieczenia (składkowego i nieskładkowego) odpowiednio 20-letniego przez kobietę

i 25-letniego przez mężczyznę. W powyższych dwóch sprawach zasiłkobiorcy posiadali tytuł ubezpieczenia w KRUS. Natomiast w jednej sprawie osoba posiadała decyzję z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych dotyczącą ustalonego kapitału początkowego oraz świadectwo pracy, z których to wynikało, że posiada odpowiedni okres ubezpieczenia emerytalnego i rentowego. Pomimo, że Ośrodek był w posiadaniu dokumentów potwierdzających okres ubezpieczenia emerytalnego i rentowego, to należy wskazać, że nie jest organem właściwym do weryfikacji okresu ubezpieczenia składkowego i nieskładkowego, dokonuje tego Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Natomiast w jednej sprawie Ośrodek wystąpił do ZUS z zapytaniem o ustalenie okresu niezbędnego do uzyskania okresu ubezpieczenia niestety ZUS odpowiedział, że osoba nie wystąpiła o „ustalenie kapitału początkowego” dlatego nie jest w stanie ustalić tego okresu. Na podstawie złożonych świadectw pracy oraz oświadczenia osoby Ośrodek ustalił, że nie ma potrzeby opłacania składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe. W powyższej sprawie Ośrodek powinien zobowiązać zasiłkobiorcę do złożenia tych dokumentów do ZUSu w celu ustalenia okresu niezbędnego do uzyskania okresu ubezpieczenia składkowego i nieskładkowego.

Wobec powyższego Jednostka kontrolowana nie opłacała za osoby pobierające zasiłek dla opiekuna składek emerytalnych i rentowych.

Organ opłacał za dwie osoby składkę na ubezpieczenie zdrowotne, ponieważ nie podlegały one obowiązkowego ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu. Natomiast dwie pozostałe posiadały ubezpieczenie z innego tytułu. Zostało to potwierdzone oświadczeniem złożonym przez osoby otrzymujące zasiłek dla opiekuna.

Za stwierdzone nieprawidłowości odpowiedzialność ponosi Pani jako kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Olszance oraz pracownik merytoryczny realizujący kontrolowane zadanie.

Przedstawiając powyższe ustalenia zobowiązuję Panią kierownik do podjęcia następujących działań:

1. Wnioskować do kierownika ośrodka pomocy społecznej właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby wymagającej opieki o aktualizację rodzinnych wywiadów środowiskowych w celu potwierdzenia faktu sprawowania opieki przez osobę otrzymującą zasiłek dla opiekuna zgodnie z art. 7 ust. 3 ustawy.
2. Do aktualizacji rodzinnych wywiadów środowiskowych stosować druk określony wzorem wywiadu przeprowadzanego na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych, tj. część IX załącznika nr 1 do rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 sierpnia 2016 roku w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego.
3. W rozstrzygnięciu decyzji uchylających własne decyzje przyznające prawo do zasiłku nie zawierać zapisu o wstrzymaniu wypłaty zasiłku, ponieważ samo uchylenie decyzji skutkuje wstrzymaniem wypłaty.
4. Kwotę zasiłku dla opiekuna przysługującego za niepełny miesiąc wyliczać zgodnie z art. 17 ust. 4 ustawy o świadczeniach rodzinnych.
5. Dokonać zwrotu do Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie dotacji pobranej w nadmiernej wysokości stanowiącej łączną kwotę 16,60 zł (tj. kwoty 8,30 zł wypłaconej w styczniu 2017 r. oraz kwoty 8,30 zł wypłaconej w styczniu 2018 r. w związku z

niewłaściwym wyliczeniem kwoty przysługującego zasiłku dla opiekuna (decyzje uchylające prawo do świadczenia: nr GOPS.8252.ŚP.ZDO.272.44.2.2017 z 16.01.2017 r. oraz nr GOPS.8252.ZDO.36.66.2.2018 z 16.01.2018 r.) wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych liczonych od 9 listopada 2018 r., zgodnie z art. 169 ust. 1 pkt 2 i ust. 5 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2017 r., poz. 2077 z późn. zm.).

6. Decyzje administracyjne, wydane w sprawach dotyczących zasiłku dla opiekuna, prawidłowo doręczać stronom, tj. z zastosowaniem przepisu art. 46 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego.
7. Każdorazowo występować do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o udzielenie informacji o przebiegu ubezpieczenia oraz za jaki okres należy opłacać składkę na ubezpieczenie emerytalne i rentowe w myśl przepisów art. 6 ust. 2c ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U z 2017 r. poz.1778).

Ponadto, zwracam uwagę, że w przypadku kiedy zasiłkobiorcy nie posiadają ustalonego niezbędnego do uzyskania okresu ubezpieczenia składkowego i nieskładkowego należy zobowiązywać ich do złożenia wymaganych dokumentów do zakładu ubezpieczeń społecznych w celu jego właściwego ustalenia.

POUCZENIE

Informuję, że na podstawie art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Jednocześnie zobowiązuję Panią do przekazania, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Anna Karpińska
Zastępca Dyrektora
Wydziału Polityki Społecznej

Do wiadomości:

Pan Grzegorz Pajnowski
Wójt Gminy Olszanka